

V.

Forhandlinger

i Anledning af

Niels Støffleth Schults

Død.

V

London

Printed

at the ...

...

Forerindring.

Ligesom nærværende Hæfte af det Kongl. Norske Videnskabs-Selskab begyndte med Forhandlingerne ved Selskabets Sørgehoitid over dets Præsæs, Statsraad Christian Krohg, saaledes sluttet Hæftet med Selskabets Forhandlinger ved dets Sørgehoitid over hans Estermand, N. S. Schulz. Da de Geistlige, der ved hans Forberedelse i Christiania talede Sorgens og Savnets Følelser ved hans Bortgang, have tilladt Optagelsen af deres Taler ved denne Leilighed, har Redactionen troet, næst en kort Nekrolog over den Afsøde, at burde forudsikke disse Taler tilligemed de ved samme Leilighed affjungne Sange i Forbindelse med en Beretning om Begravelsen, saaledes som den i Morgenbladet er meddeelt. Endelig har man ogsaa her optaget tvende i Rigstidenden No. 55 og Morgenbladet No. 170 1832 indførte Mindedigte over den Afsøde.

Verzeichnis.

Das erste Verzeichnis ist dasjenige, welches
am 1. October 1791 in der Stadt
Münster an dem Rathhause
öffentlich abgehalten wurde.
Es enthält die Namen aller
bürgerlichen Familien, welche
zu dem Orte gehörten, und
ihre Einkünfte, so wie die
Namen der Pächter der
Landstellen, welche zu dem
Orte gehörten, und die
Namen der Pächter der
Wälder, welche zu dem
Orte gehörten.

Neurolog.

Niels Stockfleth Schulz blev fød den 14de Marts 1780 i Kryds-herreds Anner til Sigdal i Buskeruds Amt og Agershuus Stift, hvor hans Fader Ole Schulz i 20 Aar var residerende Capellan, og ved sin Død i 1797 efterlod sin Enke Anne Kirstine, fød Stockfleth, med fem uforsørgede Born i meget smaae Aar. Det bestemtes derfor, at Sønnen Niels skulde tinges i Lære hos en Skomager i Drammen; men de hæderværdige Bønder, der vare blevne opmærksomme paa hans sjeldne Anlæg, besluttede, efter Overlæg med Faderens Eftermand Pastor Borg, at gjøre et Sammenstud for at aabne ham Udgang til den studerende Bane. Saaledes begyndte vor Schulz, 17 Aar gammel, paa de videnskabelige Discipliner i Pastor Borgs Huus, hvorfra han efter eet Aars Ophold tog ind til Christiania lærde Skole. Det er bekjendt, hvorledes daværende Rector, vor Videnskabeligheds Veteran, Hr. Statsraad Niels Treschow, forbausedes over den unge Mand's Fremgang, som allerede til Juul 1798 kom i Mesterlectien og Sommeren 1799 med megen Udmærkelse demitteredes. Unbefalet af sin Rector nød han af Hædermanden Hr. Statsraad Marcus Gjøe Rosenkrantz Understøttelse i Kjøbenhavn, hvor han 1799 tog Examen Artium, Aaret efter den philosophiske Examen, og to Aar derefter theologisk Embedsexamen, Alt med bedste Character. 1801 deeltog han i Kampen for Fædrelandet og blev 1807 Capitain ved Studentercorpsen. Han levede i Kjøbenhavn uden offentlig Ansættelse af Information og videnskabelige

Arbejder indtil han den 19de Mai 1809 blev udnævnt til residerende Capellan ved vor Frue Kirke i Trondhjem. Smidlertid var han den 19de November 1808 indtraadt i Ægteskab med Jomfru Anna Lovise Frederikke Kobleder, der som en huld Ledsagerinde har deelt hans Glæder og Sorger, og nu nedtrykt græder ved hans Baare. I 1814 valgtes han til Secretair, 1815 til Vicepræsæs og 1829 til Præsæs for Videnskabernes Selskab i Trondhjem. Denne Post nedlagde han for nylig, da hans Legeme var saaledes svækket, at han maatte ansøge om en Medhjælper for at bestyre sit egentlige Embede. Hvad han virkede for Skolevæsenet og som Religionslærer i de tre og tyve Aar, han var residerende Capellan, har bygget ham det skønneste Minde. Den fælles Omsorg for Realskolen i Trondhjem knyttede først det faste Venstabsbaand, hvormed han var forenet med vor afdøde Statsraad Christian Krohg. Som geistlig Taler vise hans i 1823 udgivne almeenyndede Prædikener hans sjeldne Værd. Hans høie Deltagelse, hans grundige Lærdom og dybsindige Blik fremstraaler herligt paa mangt et Blad af Videnskabernes Selskabs Skrifter. Hans huuslige Liv var et skjønt Exempel paa Dyden. Selv uden Børn, har han, foruden de Mange han understøttede, været syv Pleiebørns omhyggelige Fader. Af disse er den ældste, Hr. Peter Chr. Holtermann, allerede Provst og Sognepræsæt til Dværnæs i Nordmør. — I 1814 valgtes han til det overordentlige Storting, var ligeledes Medlem af de ordentlige Storting 1815-1816 og 1818. Til Stortinget 1821 valgtes han paany, men hans svækkede Hælbred, Beskedenhed og Hensyn til hans egentlige Embede bevægede ham til at undslaae sig fra at møde, overensstemmende med Grundlovens § 63. Han valgtes atter til Stortinget 1824, og Ingen er uvidende om, hvormegen Deel han havde i mange vanskelige og vigtige Committee-Indstillinger. I 1827 og 1828 lyttedes atter til hans mandige

Taler i Thingets Hal. Af Trondhjems 18 Valgmænd udkaaredes han til Stortinget 1830 med 17 Stemmer, sin egen altsaa ene undtagen; men hans Helbred var allerede nedbrudt, og han maatte andengang undslaae sig. Hans urokkelige Fasthed og aabne Sandhedskjerlighed, hans dybe Indsigter og prøvede Retskaffenhed udmærkede ham overalt. Stortinget benyttede ham i sine vigtigste Committeeer og i de meest critiske Tilfælde. Men hans utrættelige Arbeidsomhed og navnlig hans Anstrængelse paa Stortingene svækkede hans Helbred; og i August 1830 tiltog hans Dienstvaghed saaledes, at han ikke mere kunde arbejde. I Marts 1831 reiste han med sin elskede Kone og Pleiedatter til Christiania, for paa Rigshospitalet under dets udmærkede Læger at vinde Sundheden tilbage. Dette Haab stoffedes; og han havde just forberedt sig til at forlade Hvgæas Tempel for at vende tilbage til sin Hjemstavn, da han den 27de Mai ansaldtes af Apoplexie, som den 30te Mai 1832 om Morgenen Kl. 6 endte hans daadrige og plefrie Jordliv.

N. S. Schulz's Jordefærd.

Mandagen den 4de Juni 1832 bares i Stilhed Niels Stoæfledt Schulz's Levninger fra Rigshospitalet i Christiania til Vor Frelsers Kirke, hvor Liigkisten fattes paa en dertil bygget Forhoining i Kirkens Kors. Det indbudne Liigfølge bestod af den Afdodes Bessægtede, Kirkedepartementets Chef, det theologiske Facultet og den tilstedeværende Geistlighed, ialt omtrent 20 Personer. Derimod samledes det frivillige Følge i de tre øverste Gaarde i Kongens Gade, hvorfra man Kl. 12 gik i Procession til Kirken. Choret var besat af Damer i Sørgebragt, Hoistolene af Tilskuere, hvorimod Gangene og Stolene ned i Kirken opfyldtes af det talrige Følge. 32 Damer og Herrer affang nedensstaaende af Repræsentanten Hr. Capitain Fosk til en af Hr. Musiklærer Roverud smukt arrangeret Musik forfattet Sang, hvoraf uddeelttes omtrent 1500 Exemplarer, hvilket dog var langt fra tilstrækkeligt til Følget.

Vor Schulz er død; paa dunkle Vinger
 Svæv, Demodsqvad, fra Templets Hal!
 Dybt rørt det Sorgens Bud, du bringer,
 Det hele Land fornæmme skal.
 Set Suk gaaer over Fjeld og Strand:
 „Dit Tab er stort, o Fædreland!“

Din Ven — som Faa i Vandens Evner
 Og Villiens Kraft i varme Bryst —
 Nu slumrer kold; og Norge nærmer
 Sin Schulz med Demods dybe Kæst.
 Ved Baaren vidner Norges Graad
 Om den Hensarnes Borgerdaad.

Hr. Stiftsprovst, nu Biskop Sigwardt besteege derpaa Prædikestolen og talede:

„Sorgende Medchristne! Det er, desværre! kun alt for vist, at Døden i senere Tid har berøvet vort Fædreland mange af dets ædleste og ypperste Sønner og flere af disse, medens de endnu stode der i Manddommens bedste og fuldeste Kraft. Vi ville ikke her opregne dem, at vi ei derved altfor meget skulle opprippe de endnu langt fra lagte, dybe, smertelige Saar, deres saa tidlige, saa uventede Bortrykkelse slog i alle Vædes, alle Fædrelandsvenners Hjerter; men den bittre Erindring derom, hvem paa-trænger sig ikke den ellers tidt og ofte, og hvo skulde i Besynderlighed være istand til at undgaae den her!

Åh! ogsaa han er os nu saaledes berøvet, han, eet af de ædleste Mennesker, een af Religionens ypperste Lærere og Talsmænd, een af Kongens troeste Tjenere, een af Fædrelandets varmeste, meest opofrede Venner, een af Videnskabernes værdigste og heldigste Dykkere; han, denne sande Christen, denne kjerlige Egtemage, denne trofaste Ven og Frænde, denne utrættelige Menneskeven, kort: han, med den lyse kraftfulde Aand, med det blideste, elskeligste Hjerte, Niels Støckfleth Schulz, han er heller ikke nu mere iblandt os; ham har nu ogsaa Døden berøvet os og det i Manddommens bedste Alder. See, der staaer Liigkisten, som gjemmer hans kolde, affjælede Levninger, og om saa Dieblikke skulle de og den forstedse bedækkes med Gravens Muld! O Brødre! saa skulde vi da ogsaa friste dette store Tab, opleve denne bittre Stund, tomme denne Sorgens Kalk med hverandre! O tabte Broder og Ven! saa blev det da min sørgelige, smertelige Lod ogsaa at staae ved dit kolde Liig, ogsaa at være den almene Sorgs og Smertes Dolk ved din Bortrykkelse fra os! Og kunde jeg endda værdigen og ganske være dette! men baade overstiger det mine svage Kræfter, og selv, hvad jeg ellers maaskee kunde, tilstedes Smerten mig ikke, der sammenknuger mit hele Bryst. Dog, det er blevet mit hæ-

derfulde, skjøndt sørgelige Kald, og dette maa udføres; jeg vil og skal det og, saavidt det er mig mueligt; men sørgende Brødre! haver Overbærelse med mig, betænkende, hvad der ogsaa nu foregaaer i Eders Bryst! —

Saa, Brødre! ei sandt? over hvis Bortrykkelse fra os skulle vi vel sørge, og sørge dybt, naar ei vor Schulz's bragte os dertil? Lad os kun endnu engang tænke os ham saadan, som han var, og levede, og virkede iblandt os, forinden vi her sigé ham vort sidste, af sidste Farvel!

Allerede dette lyse, tindrende, livfulde Die, hvoraf tillige saamegen inderlig Blidhed og Venlighed straaledede, hvad bebudede det ikke, naar det kom os imøde! og stufede det vel i nogen Henseende? Saae vi ham ikke altid med ligesaamegen Lethed som Klarhed at opfatte og sætte sig ind i enhver forekommende Sag? Forbandt han ikke hermed en ligesaa hurtig som sikker Dømmekraft? Gjældte ikke stedse hos ham Sandhed og Ret langt over alt Andet? Veeg han vel med Vidende og Villie nogensinde derfra? Var han ikke altid i høieste Grad streng mod sig selv, medens Ingen kunde være mildere og skaansommere imod Andre? Sandt man ham ikke, saavel i det daglige Liv, som i al hans øvrige Færd og Virken altid som den Blideste, den Velvilligste, den Godmodigste, den Hjælpsomste, den meest Forekommende og Deeltagende? Var han ikke Redeligheden og Trofastheden selv? Kan Nogen være Ven i Ordets rette Forstand mere, end han var det? og hvad han i Besynderlighed var i Venstabet's inderligste Forbindelse, var som Egtemage, derom tale bedst, og stærkest, og sanddruest de omme Bemødetæarer, hvormed hans efterladte værdige Mage, hvis Kjærlighed og Trofasthed saa saare lettede og forskønnede ham hans Livs Dage, nu begræder hans for hende saa aldeles uerstattelige Tab. Hvad var hans hele Liv uden den ædleste, den uegennyttigste, samvittighedsfuldste, meest rastløse og utrættelige Virksomhed? Hvad var han ikke i Besynderlighed i sit hellige Kald, som Religionens Lærer og Talsmand og som Sjælesørger i 23 Aar for en talrig Menighed! Skjonnere, værdigere, kraftigere og mere hjertegribende,

end han, forkyndte Ingen Religionens guddommelige Sandheder; nidkjærere omhyggeligere, end han, sørgede Ingen for sin Menigheds høiere aandelige Liv; og derfor var han ogsaa af denne Menighed i høieste Grad agtet og elsket, og Budskabet om hans Tab vil nedsænke den, som os, i den dybeste Sorg. Hvad var han ikke ogsaa for det hele Fædreneland, naar han af Medborgeres Tillid udkaaredes til Repræsentant paa dets Storthinge — han bivaanede, som Saadan, ei mindre end sex af disse, og var altid udkaaret til ethvert; men undslog sig efter sin Beskedenhed, da Loven tillod det, tvende Gange for at modtage Balget — hvad var han ikke, siger jeg, naar han da der med sin vise, sindige Alvorstøt talte dets hellige Sag; med sin ubestikkelige Redelighed, sin klippesfaste Villie, sit dybtfluende Skarpsind, strænge Samvittighedsfuldhed beraadslog om dets dyrebare Vel og Liv! O Fædreneland! aldrig havde Du en Søn, hvis Hjerte slog varmere for Dig end hans! og nægtedes ham end den Glæde, at være Fader i Ordets egentlige Forstand: for hvor mange af dine Børn blev han dog ikke den emmeste og huldeste Fader! Og Du, Trondelagens ærværdige Samfund! indviet Videnskabernes ligesaa hæderfulde, som heldbringende Dyrkelse, Du, hvis Medlem han saalænge var, hvis Formand han i senere Aar var tillige, og først nylig ophorte at være, Du kan stadfæste os, hvad vi selv ogsaa vide: at han elskede Videnskaberne med Hjertets hele Varme, og var deres ligesaa ivrige som lykkelige Dyrker. —

See, saadan var vor tabte Schulz, saavidt min svage Haand formaaede at skildre ham; og naar jeg hertil endnu føier, hvad Alle, som kjendte ham, desuden noksom vide, dette nemlig: at han med alle disse store og herlige Egenskaber forbandt den sandeste og ædleste Redelighed; saa bekjender jeg aabenhjertig, at jeg ikke veed, hvad der til sand Aands og Hjertes Adel, sandt Borger- og Mennekkelværd mere skulde kunne udkræves. Men var han saadan; og hvo tør nægte dette? o Brødre! hvad have vi da i ham tabt! og frimodigen vover jeg at spørge Eder, kjende I

Nogen, Borgerkronen værdigere, end han; han, som i den Grad var Fædrenelandets Pryd; han som saaledes levede for dette; ja — vi sige det frit og med fuldeste Ret — han, som ogsaa dede for det; thi hans Livs sidste og ædleste Kraft fortæredes just i dets allerumiddelbareste Tjeneste.“ —

Taleren standsede, og Storthingsrepræsentanterne fra Christiania traadte frem til Bøgkisten med en Egekrands, som den første Repræsentant Hr. Høiesteretsadvocat Sørensen lagde paa Kisten med de Ord: „Fædrenelandets sorgende Genius rakte os denne Egekrands, vædet af Erkjendtlighedens og Afskedens sømmeste Taarebug, for at pryde din Vaare, forklarede Schulz! Ewig Belsignelse over dit Minde!“ Graad qualte hans Stemme; og Taleren vedblev saaledes:

„Saa har da, forklarede Broder! taknemmelige Medborgere her ofret Dig den skønneste af alle Kroner i Stovets Land. Held Dig! Du er den værdig, om Nogen er det; modtag vort hele Hjertes varmeste Lykønskning dermed! — En anden end skønnere og herligere Krone er — det vide vi vist — ogsaa nu bleven Dig til Deel hist oppe i Fuldbødselsens Land, hvorhen din fra Stovets Lænker befriede Mand forklaret og herliggjort opsvang sig, da Leerhytten, den her beboede, faldt tilsammen — jeg mener: Livsens den uforvisnelige Krone, paasat Dig af Frelseren, Jesus Kristus selv, den Herre, Du her saa redeligen tjente, saa inderligen elskede, saa længselsfuld stundede til. Held Dig Broder! trefold og syvfold Held Dig! at Du ogsaa har vundet denne Krone! ikke mod alle Verdens Kroner med al deres Herlighed bytter Du den bort. Hvo tolker, hvo fatter det, Alt hvad Du nu formædlest den er og nyder, og evig skal være og nyde! —

Men denne store, salige Tanke, den skal ogsaa trøste os over dit tunge Savn, ligesom den i Forbindelse med Gjenfynets ei mindre salige ogsaa er det Gæste, der kan trøste os. Ja uforglemmelige Schulz! forklarede Broder! til din og vor Gud og Frelser, der er Du efter hans utran-sagelige, men uforbederlige Raad vandret hen, og nyder nu i hans Sam-

fund den sødeste Hvile efter al Livets Kamp og Strid, den herligste Naadelon, fordi Du blev ham tro indtil Døden! For tidlig — for tidlig syntes det os vel at Du bortgik fra os, men ei var det saa for Dig; for ingen Priis i Verden vendte Du tilbage til os, ihvor inderlig Du end elskede os. Nei, I komme jo — saa synes mig din hulde Stemme at lyde ned til os fra Forklarelsens Egne — I komme jo snart efter mig hid, og da skal vi være evig tilsammen. D onsker mig ikke tilbage! jeg har lykkelig overvundet og er nu salig uden Maal og Grændse. Sorger derfor ikke I Dyrebare! ja ei engang Du, mit Hjertes evig Elskede! Sorger ikke! hastig svinde Livets flygtige Dage; saa ere vi atter forenede, og Ingen kan da adskille os, Ingen berøve os vor Glæde. — Nu, forklarede Broder! vi ville høre din kjerlige Røst, og saa godt som mueligt dæmpe Sorgen i vort Hjerte, ibet vi sige Dig vort ømmeste, kjerligste Farvel. Farvel da vor Schulz! farvel du dyrebare, evig elskede og uforglemmelige Broder! farvel! og Tak for Alt, hvad Du var og virkede for os her! aldrig — aldrig skal dit Minde uddøe i vort Bryst! stedse skal dit herlige Exempel lyse for os, og at følge det skal være Maalet for vor ivrigste Bestræbelse! Herren Hjenke os dertil sin Bistand og Kraft! Herren trøste og styrke din efterladte værdige Mage med sin høie, guddommelige Tross! Herren samle hende og os alle med Dig igjen der, hvor Du er hengangen, i Fredens og Kjerlighedens evige Hjem! Da, naar vi vinde didhen, og glædedrukne favne Dig paa ny, da, o! da skal vi visfelig af fuldt Hjerte udraabe, hvad vi nu kun hulkende formaae at stamme: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet! Amen i Jesu Navn, Amen!“

Derefter istemte Choret følgende ligeledes af Hr. Capitain Fos's forfattede Sang:

Sgjennem Drglets Loneølger
 Ham Kirken byder sit Farvel,
 Sin Luthers ædle Efterfølger,

Sin sandru Præst et ømt Farvel!
 Som Luther Ordets Sværd han svang
 Mod Mørkets Færd og Aandens Tvang.

Omkring den simple forte Baare
 Staae alvorsfulde Norges Mænd;
 Hver Barm sit Suk, hvert Blik sin Taare
 Kert yder Norges tabte Ven,
 Og Fædrelandets Egelev
 Snoer Hæderskrandsen om hans Stov.

For Norges Vel, for Norges Ære
 Sin Kraft han som et Dffer gav.
 Dmt, som paa Moderarme, bære
 Ham Fædrelandet til hans Grav.
 Et dybt, et heitidsfuldt Farvel
 Gjentoner fra hvert Norges Fjeld.

De i Byen og dens Omegn tilstedeværende Mænd, der ere eller have været Nationalrepræsentanter, havde udbedet sig den Ære at bære den Afdødes Kiste ud af Kirken. Borgervæbningen samt Overlodsens og Lødsaldermanden med Lodsferne, de sidste med deres Wimpler og Flag, forlode Kirken og opstillede sig i en Række over Torvet imedens Liigfølget passerede, og ledsagede siden Toget, der begyndte med Sørgemusik. I det Kirke-taarnets Klokker tilkjendegave, at den Afdøde havde forladt Templet, gaves Salut fra et Skib paa Havnen, hvorfra siden stjødes Minutstuden indtil Toget kom paa Kirkegaarden. Paa alle Skibe i Havnen tilkjendegaves Sorgen ved de halvophejste Flag. Da Storthingsmændene midt paa Torvet vare blevne afseste fra Kisten, opstod og vedvarede under hele Toget en saadan Trængsel om den, at ikke blot Liigkisten men endog stundom Bærene selv bleve baarne. Alle vilde dele denne Hæder, Alle vilde ved et Haandtag

i den Elskedes Kiste sigte ham det sidste Farvel. Omkring Kisten som i Felget saaes det vakre Syn af straalende Uniformer og den simple Mand's gamle Kjole, Riddere af Seraphimerordenen, Statens og Kongens meest betroede Mænd parviis med Borgere af enhver Stand, enige i at dele den fælles Sorg. Det er et skjon Syn for Fædrelandsvennen at see en saadan Eenhedsfølelse og Samdrægtighed imellem Statens Borgere af enhver Stilling; og isandhed, Statens første Mænd og høieste Autoriteter have ikke havt mindre Ære end det hele Folk af den fælles Deeltagelse. Det deilige Veir havde maastee bidraget Sit til at flere tusinde Mennesker ledsagede Toget. Stov og Varme var endog byrdefuldt. — Man ankom til Graven, hvor Hr. Biskop Kjerschow fremstod og talde:

„Denne aabne Grav, som skal modtage de jordiske Levninger af Niels Stockfleth Schulz, minder os sørgeligt om, at et dyrebart Led er udfaldet af vort Samfunds Kjede. Dette indrømmer vist Enhver, som har agtet paa herlige Aands-Anlæg og hæderlig Daad, og som med Deeltagelse har betragtet de offentlige Anliggendes Gang i vort Fædreland. Vist nok er hans Bortgang end føleligere for dem, som personlig kjendte ham; thi hos dem forener sig Erkjendelsen af hvad Fædrelandet i ham tabte med Følelsen af eget Savn; men ligesom jeg vel tør antage, at hans Navn var kjendt og agtet i alle Fædrelandets Egne, saaledes ogsaa, at Budskabet om hans Død vil modtages med Demod overalt i Landet.

Da dette Sorgens Budskab, endstjondt ikke uventet, dog for tidligt bragtes mig, og vakte hos mig den sørgelige Betragtning: saa er da denne Mand med de herlige Anlæg og den sjeldne Dannelse, der nød saa almindelig Agtelse og Tiltroe, bortkaldet for bestandig fra Fædrelandets Tjeneste, da opstod derhos naturlig Tanken om den mere end almindelige Opmærksomhed, som efter min Mening skyldtes ham i Afskedens Stund. Men da jeg derhos var forvisset om, at denne vilde fuldkomnere og bedre blive udvist af Andre, end jeg torde tiltroe mig Duellighed til, og jeg betænkte, at

min nærværende Embedsstilling ikke dertil gav mig nogen Afgang, som kunde tjene til min Undskyldning, saa skulde jeg ikke have vovet at fremtræde her i denne Stund, dersom jeg ikke derom var bleven anmodet; men da jeg dertil er opfordret af Mænd, hvis Stemme jeg maa agte, har jeg saa meget mindre kunnet og villet afslaae denne Opfordring, som ogsaa jeg personlig har kjendt denne vor Hensøvede, og tillige blev vidende om, at en ældre og mere øvet Taler vilde fremstille for os det høie og skønne Billede af vor salig Hensøvedes Levnet, og mig altsaa overdroges, at sige ham et erkjendeligt Farvel. Idet jeg altsaa dertil udbeder mig den høie og ærede Forsamlings Opmærksomhed, tør jeg saa meget mere haabe denne, som jeg har Grunde til at antage, at jeg derved udtaler ikke alene min, men ogsaa Samfundets Kælelse; maatte dette kun udsiges saaledes, at det findes Gjenstanden værdigt!

Forudgangne Broder! Du har stredet den gode Strid, og fuldendt Løbet med Ære. Mange glædede Du ved din hæderlige Daad i forskellige Forholde, Mange bedrovedes ved din Sygdom og dine Lidelser i din sidste Tid; og ligesom din dødelige Bortgang har afpresset Mange Taarer, saa har den og fremkaldt mange Velsignelser over dit Minde, mangt et Tak for hvad Du var og virkede. Af dem, med hvem Du forbandtes ved Kjerlighed og Venstabs engere Baand, har Du modtaget og vil — eftersom Budskabet om din Bortgang udbredes — vist modtage mangt et taknemmeligt, et velsignende Farvel; thi ogsaa som Ægtefælle og Ven opfyldte Du trolig dine Pligter, og din lyse Aand, dine Kundskabsfættede, din blide jævne Munterhed gjorde din Dmgang baade lærerig og opmuntrende. Og gaves Dig end ikke at glædes ved Fadernavnet i Ordets indskrænkede Betydning, flere vare dog de, for hvem Du forgebe med faderlig Omhu og Kjerlighed, og som nu begræde Tabet af en søn og viis Fader. Og kunde jeg vel nævne disse, som vare dit Hjerte saa kjære, uden i denne Afstedens sidste Stund at forsøge at række dem Trostens Bøger. Nei! kunde vi for-

nævne din Koft, Du Forklarede! da vilde Du vist hertil svare: var jeg Eder kjær, da glemmer ikke mine elskede Efterladte! og hvilken Trost kunde vel være Eder kjærkommere, I dybt Bedrovede! end den, som hentet fra Religionens guddommelige Kilde, er udtalt af Eders elskede Hensøvede selv, og nu findes i hans efterladte Skrifter. Der formaner han Eder: „Oploft dit Blik, Du dybt Bedrovede! til den Himmel, der hvælver sig venlig over Gravene paa Jorden og over de Dodeliges Vandring paa den — der boer den evige Fader, fra hvem Liv og Død, og alle Livets Hændelser komme, og som med evig Wiisdom og Godhed styrer Alt i sin Skabnings store Rige;“ *) der minder han Eder om, at troende Ven efter Jesu Exempel er „den bedste og sikreste Trostekilde, som Barmhertighedens Fader har aabnet for sine lidende Børn paa Jorden, en Kilde, som rinder qvægende og fuld af himmelsk Trost, om end al Verden synes tom og trostløs, og Livets Bei som den øde Ørk.“ **) Der viser han saa skjent, at Dødens Broder Sønnen er ogsaa „et Vidnesbyrd om den himmelske Faders Barmhertighed mod sine lidende Børn paa Jorden.“ ***) Og hvad er vel denne Eders begravede Vgtesælles, Faders og Vens Tilstand nu andet, end den sidste Søvn, til hvilken han er indslumret fra Livets Sorger og Lidelser, dets Moie og Kamp, efter hvilken han skal opvagne til Salighed hos vor Gud og Forlofer? I vide det jo — og især er det mere end nok bekjendt for den trofaste Gustruoe, der saa kjerlig ledsagede ham paa den sidste mørke Vandring, og ved om Deeltagelse, ved omhyggelig Pleie lettede ham Korsets Byrde — at hans Tilstand i de sidste to Aar ikke har været, som vi maatte ønske ham den, at Forandring deri syntes at maatte være en Gjenstand saavel for hans egne Længsler, som for deres, der deeltagende stuede

*) Prædikener. Side 285.

**) Prædikener. Side 157.

***) Prædikener. Side 152.

hans Lidelser. I ville altsaa vist — om end med blødende Hjerter — erkjende: ogsaa denne Sovn er et Vidnesbyrd om den himmelske Faders Barmhertighed mod sine lidende Børn. Den har endt Eders elskede Forudgangnes Lidelser og Moie, og idet den har lukket hans matte Dienlaage, har den aabenbaret ham et herligere Lys, end det paa Jorden straalere. Derfor hæver Eders Blik stadigt mod Himlen, hvor det fuldkomnere Lys straalere, vandrer troligt efter dets Veiledning, og beder troende til Gud i Jesu Navn, da skulle I erfare, at Gud er en barmhertig Fader mod sine lidende og sorgende Børn paa Jorden, da skal Eders Sorg omskiftes til Glæde, og denne Glæde skal Ingen kunne fratage Eder.

Dg ei blot i denne fortroligere Areds bliver dit Savn felt, dit Minde velsignet og hædret, men ogsaa i den gamle hæderlig bekjendte Bye, hvor Du i flere Aar virkede som Religionslærer, som Formand i Videnskabernes Selskab, som Bestyrer af forskjellige Skoler og paa flere gavnlige Maader. Ligesom de gjentagne Repræsentantvalg viste, at Du der nod udmærket Agtelse og Tillid, saaledes er det bekjendt, at elskede Du end inderlig dens Indvaanere, Du elskedes ikke mindre af dem. Den, som nylig har været i Dnafs gamle Stad, maa derom være fuldelig overtydet. Dg sandelig ikke uden Aarsag var Du der agtet og elsket; thi dine efterladte Skrifter vidne om, at Du ei blot forstod at iføre Religionen en behagelig Dragt, uden derfor at overvælde den med Prydelser, som for denne høie Gjenstand ere upassende, men at Du og dermed forenede den vigtigere Egenkab, med inderlig Soelse og Varme at omfatte og forkynde Religionens hellige Sandheder. Disse Skrifter *) saavel som dine Taler paa Thinget vidne ogsaa om, at Skolevæsenets Fremgang var Dig et Hjertets Unliggende. Sa paa din Omsorg i denne Henseende har selv Landets nordligste Egne modtaget velgjørende Beviis, idet en Sum, som af adle Trøndere var sammenskudt

*) See: Tale holden i Trondhjems Søndagskole den 16de December 1821.

til fjerne Folks christelige Dplysning, blev efter dit indhentede Raad bestemt til Finnefolkets Dplysning, som ogsaa allerede i nogle Aar deraf har nydt Godt. Ligesom dette vel vidner om den Tillid, Du nød i dette dit Hjem, saaledes viser det ogsaa at Du med Foie hoit agtedes og elskedes af din Menighed, fra hvilken mangt et erkjendeligt Farvel vil ledsage den henfarne Sjelesorger. Paa dette dit Hjære Hjem tænkte Du, til dette stundede Du indtil sidste Stund; men Herren vor Gud har givet Dig et varigere, et fuldkommere Hjem, hvor Du ikke skal være underkastet jordiske Ufuldkommenheder og Umverlinger. Digheden stue, digheden stræbe dine elskede Tilhørere og de, Du har underviist, medens de sige Dig et erkjendeligt Farvel! da ville de derved trostes, idet de tilskyndes til saa at leve, at naar den sidste Sev'n ogsaa tillukker deres Dine, de kunne indslumre uden Samvittighedsnag, med Fred formedelst Troen paa Jesum Christum, med grundet Haab at gjensamles med Dig i Himlens salige Tempel. De ville aldrig forglemme de Ord, Du i din Tale ved Reformationens Jubelfest har efterladt dem: „Hvem blandt de Henfarne vilde vi statte lykkeligst? hvis Liv her paa Jorden, hvis Skjebne i Himmelen vilde vi ønske os, enten deres, som troe og standhaftige i deres Christendom have fuldendt deres Vandring i Herrens Frygt, og seet Grav og Evighed i Møde med Troe og Haab og frimodig Forventning, eller deres, som lode sig henrive af forførende Exemppler, som ombyttede Herrens Ord for menneskelig Wiisdoms ustabile Meninge, som enten i Bantrens og Tvivlens evige Strid med sig selv jagede efter en Bished, som ikke er at naae i Dodeligheds Land, eller uden Religion søgte deres Alt inden Tidelighedens Grændser, i Sandsernes og de jordiske Begjerligheders Tjeneste?“ *) Disse dine Ord være dem en lysende Stjerne paa Vandringen gennem Livet, de veilede dem til ved virksom og christelig Wandel at ære deres elskede hensovede Lærere, og skænke Dig uudsigelig Glæde paa Gjengjeldelsens store Dag!

*) Prædikener. Side 21.

Dog ei alene en snevrere Kreds, ei blot en enkelt Bye, men det hele Fædreland siger Dig vist et erkjendtligt Farvel, idet Budskabet om din Død fremkalder Suk over Fædrelandets Tab. Flere Gange ned Du den Hæder at være blandt de Udkaarede, der paa Thinget skulde afgjøre Fædrelandets vigtige Anliggender, og jeg tør nok sige, at Du da ikke laante din Hæder af Valget, men gjorde ved dit Forhold dem Værd, som havde valgt Dig. At Du altid regnedes blandt de Udmærkede fremlyser allerede deraf, at Du oftere udvalgtes til Præsident deels i Thinget deels i en af dets Afdelinger, og maa desuden ansees forlængst at være saa afgjort, at kun din egen Beskedenhed kunde ville forsøge paa at gjøre Indvending derimod. Vist nok lærer Erfaring, at Anskuelserne over de her henhørende vigtige Anliggender ere forskjellige; men ikke blot de, som deelte Anskuelserne derover med Dig, men ogsaa de Dyrige maae vist erkjende, at Du var en sjelden duelig Mand, at Du usfortroden anvendte dine store Pund til Fædrelandets Gavn efter bedste Overbeviisning, uden derfra at lade Dig hindre ved andre Hensyn; at Du meente det ærligt og vel, og standhaftig vilde og stræbte at befordre hvad Du ansaae at være det Rigtige. Kunde jeg erholde Fædrelandets Svar paa det Spørgsmaal: erkjender Du, o Norge! at skyldte denne din Son og udmærkede Repræsentant et erkjendtligt Farvel, da vilde Svaret vist blive bekræftende, blive omtrent hvad Du selv lader dit elskede Norge svare i Sergetalen over vor uforglemmelige Statsraad Krohg: „Du offrede mig dit Liv efter mangen meisom og urolig Stund; hvad kan Sonnen gjøre mere for sin Moder?“ *) Naar jeg altsaa her siger Dig, forudgangne Broder! et erkjendtligt Farvel, da har jeg gyldig Grund til at antage, at en almindelig Røst over det hele Fædreland vil samstemme dermed, og — om end paa flere Steder i Stilhed — yde Dig denne Erkjendelse af dit Værd.

Farvel da, forklarede Broder! Tak for hvad Du virkede i Religio-

*) Side 14.

nens Tjeneste, til Skolevæsenets Fremme, og for Fædrelandet i flere Henseender. Vi ville bevare dit Minde, ikke i en ufrugtbar Grindring, men saaledes, at vi derved tilskyndes til usfortrødne og uden egenkjerlige og egenyttige Hensyn at anvende de os betroede Pund til vort elskede Fædrelands Gavn; vi ville som Du dermed forene ustrømtet Barme for Religionens hellige Sag, og deri lade os lede af sand christelig Troe, samt derhos lade Kjerlighed til Gud, til Dyrlighed, til Medborgere og hver vor Næste fremlyse af alle vore Dred og Gjæringer, paa det Enighed maa blomstre blandt os i Fredens Baand. Vi ville aldrig glemme, at ved Enighed *) bliver den lille Magt stærkere, medens Uenighed kan nedbryde endog den store, og at kun da, naar vi i Gjærning og Sandhed troe og følge Kjerlighedens og Fredens Evangelium, tør vi haabe Velsignelse fra Kjerlighedens og Fredens Gud. Ved saaledes at bevare og anvende dit Minde blandt os, ville vi og glæde Dig, saafremt de Forklarede kunne fra de salige Boliger skue vor Færd herved; thi for Norge brændte din Sjel, dets Vel ønskede Du saa oprigtigt; at see det fremblomstre under Guds Velsignelse ved Medborgeres redelige, christelige, forenede og fredelige Stræben, det var dit inderlige Dnske, og dertil virkede Du troligen.

Gud give, at dette dit og vort Dnske maa opfyldes! velsign, algode Fader! hver redelig Stræben til Fædrelandets Gavn og lad varige Frugter deraf fremblomstre til Glæde for Samtid og Eftertid! For hvad Du, hæderkrandsede Forudgangne! dertil, med Guds Bistand har bidraget, modtage Du vort erkjendtlige Farvel! Vi sees igjen! det haabe vi af Guds Naade i Jesu Navn! Farvel!“

*) Hvorledes vor Schulz ønskede Enighed, sees — hvad Troessager angaaer — af hans særskilt aftrykte Aftensangsprædiken paa 17de Søndag efter Trinitatis 1823, hvorfra kan sluttet til hans Dnske derom i Almindelighed, forsaavidt dette ikke allerede er bekjendt.

Efter denne Tale nedsænkedes Kisten, og Hr. Pastor Vieungh holdt endnu ferend Jordspaakastelsen følgende Tale.

„Saa er endog det sidste Glimt af ham forsoundet; hans Stov hviler i Graven; vi skulle aldrig, aldrig mere skue ham iblandt os herheden! Aldrig! — ja! det er det frygtelige Ord, som just her føles i sin hele Styrke; derfor kan Hjertet kun som med Vold løsrive sig fra disse dyrebare Levninger, derfor kræver det med stormende Magt Ret til endnu engang at fornye den Elskedes Billede. Det vil mildne sin Smerte ved Betragtningen, og derved ligesom vugge sig selv i den søde Indbildning, at disse Syner kun ere en Drom, at han ikke virkelig er udvristet af vor Favn. Men ak! det hjælper dig ikke, blodende Hjerter, at du saaledes onsker at blønde dig selv; kun altfor sandt er det: han tilhører os ikke mere! Vi have fulgt ham fra Templet, hvor Kirken sagde sin fromme nidkjære Tjener sit sidste og omme Farvel; vi have fulgt ham til Graven, — og det var som om det hele Land vilde følge ham med os — til Graven, hvor Sandheden atter levende har skildret den Hjemgangsnes Værd og Samfundets Tab. Men her er dog denne Grav; her sattes Maalet for hans Vandring og Virken. Det er udslukt det talende Dæ, hvis tænksomme, milde, fromme Blik var det vise, hjærlige, gudsfrygtige Hjertes elskelige Dolk. Den er forstummet den Tunge, fra hvilken Evangeliets Himmellære flød saa reen, saa overbevisende og indtrængende; den Tunge, der indtalte Trost i saamangt bekymret, Anger i saamangt forvildet, Alvor i saamangt letfindigt Hjerter; den Tunge, der med hoit Fædrelandsfjnd og mandig Kraft talte det elskede Fædrelands Sag paa saamange dets Thinge. Den ligger død og kraftløs den Haand, der saa ofte hvilede velsignende paa den Unges Hoved i Vestets hellige Stund, velsignende paa Bruds og Brudgoms til evig Kjærligheds-pagt sammenslynge Hænder; den Haand, der saa ofte ræktes os med Venstabet, Kjærlighedens, den ustrømte Hengivenheds ommeste Tryk! D! Grav, hvad har du ei rovet os! D! hvor lidet varigt er selv det Skjønneste paa Jorden! D! hvad er du dog selv, du Liv! — Forsængeligheds Forsængelighed! din Bane er Moie, din Ende — en Grav!

Dog — hav dig, min Aand, over Smerten, fra Gravens Morke; gaa ikke daarlig i Nette med Tilværelsen og dens Herre! Thi har et veent og fromt Liv dog ikke Betsignelsen i sig selv? Og kunde allerede en Hedning sige: „det er sødt og hæderfuldt at døe for Fædrelandet!“ skulde vi intet agte det værd, at kunne, som med Sandhed er sagt om vor Hjemgangne, offre Fædrelandet vor Kraft og vort Liv? Skulde vi intet agte det værd, at skjenksomme Medborgere flette Fortjenestens Krands om den Hensarnes Navn? Men saa straalte vor Schulz's Hæder; han har reist sig et Minde, stolt som Dovre, uforgjængeligt som Kreniken, der skal vide at bevare det. Dog — Et er der endnu, som er skjønnere, trosteligere end dette; thi jeg horer en Røst fra Aandernes Verden gjentage hvad Troens Herre forkyndte i sit Liv, stadfæstede ved sin Opstandelse; og Røsten lyder saa: „Salig er den Tjener, som Herren finder vaagen, naar han kommer; fandelig! siger jeg Eder, han skal sætte ham over alt sit Guds!“ — Denne Røst gjælder vor hjemgangne Ven; Herren fandt ham vaagen, der han kom; derom have værdigere Læber end mine oftere idag udtalt deres Overbeviisning; det vidner den almene Deeltagelse i Dagens smertelige Heitid, denne Sorgeskare om Graven af de forskjelligste Stænder ligesaa Kongens ypperste, hoistbetroede Mænd; derom vidner dette Alvor, dette Smertens Udtryk i Alles Blikke. Ja! viskelig, han traadte i sin Herres Tjeb; han arbejdede medens det var Dag; derfor kaldte Herren tidlig den troe, uegenyttige, af Arbejde trætte Tjener til Hvilen, og har sat ham, som blev funden vaagen, over det Større. I Troen paa den Forløser, hvis varme Forkynder han var, levede vor Forklarede, i den døde han; derfor er han nu indgangen til sin Herres Herlighed, er ad lysende Veie trængt frem til Guds Ansigtets Beskuelse. Hans Aand tørstede her efter Wiisdom og Indsigt; den ofrer nu Kundskaben af dens klare, ubedragelige Kilde selv; hans Hjerter tørstede efter Kjerligheden, den mættes nu af dens unævnelig salige Fylde ved Kjerlighedens Faderbarm. Han seer i vore, i de efterladte Elskedes Lærere ved Graven kun Duggen, der væder Haabets Blomst, og i

Forening med Længslen giver den Kraft til freidigere Spiren. Han seer sig ikke skilt fra os, som vi see os skilte fra ham; han venter og vinker os til sig, at ogsaa vort Savn maatte stilles, som hans er det, evindeligt. Stir derfor ikke mere saa merkt mod Graven, mit Die; thi ogsaa du skal jo, ved din Forløser forklaret, skue ham igjen i Livets bedre Egne. Væv ikke, mit Bryst, ved at udtale din Smertes, men ogsaa din Trostes Ord; thi du skal jo visseelig, naar de saa Stunde ere forløbne, igjen synke op til hans Hjerte, for aldrig mere at stilles fra ham! Indtil den Tid, deeltagende Venner, være hans Minde os Mindet om een af vore Dyrebareste og Elskeligste; hans Monster lyse veiledende og signende for os! Dets Grindring kan ikke doe af vort Bryst; thi Længslen vil bevare det i alle deres Hjerter, som kjendte, forstode, elskede ham. Men denne Længsel skal binde Hjertet til hans Dyder; vi ville retfærdiggjøre og forædle den, ville forklare Willedet af ham, som boer i vort Bryst, ved at efterligne ham!

Dette er Løftet vi gjøre ved din Grav, elskede, dyrebare, aldrig glemte Schulz; her det fra din Himmel, og bed med os til ham, som Du nu skuer Ansigt til Ansigt, at vi maae vinde Naade til at følge Dig og alle Herrens Troende efter paa den Wei, som fører til Livet, at vi igjen maae favne Dig der, hvor Adskillelse ikke er mere.

Smidertid Farvel, Du Elskede, og Tak i Vennekabets Navn for hver Glæde, hver Opmuntring, hvert viist og kjærligt Ord vi horte af din Mund, hver reen og herlig Daad, hvis Skue glædede og styrkede os, hvis Minde vi stedse ville velsigne! Tak i Fædrelandets Navn, hvis troe Son Du var, for den Iver og Omhue, den Indsigt og Varme, hvormed Du utrættet virkede og opofrede Dig for dets Vel! Hav Tak i deres Navn, som Du omfattede med dit hulde Hjertes omme Kjærlighed, i deres Navn, som Du var Fader i Ordets skønneste Betydning! Bed med dem, bed med os, at den bitter Sorg, din Bortgang har voldet, snartigen maatte formildes og Hjertet igjen aabne sig for Freden og Haabet!

Tak! modtag, min Schulz! Vennekabets høiagtelsesfulde, ommeste Farvel ogsaa fra den Broder, der her staaer, med Diet blandet af Laarer,

ved din Grav, den Broder, der stedse vil regne det blandt Herrens ypperste jordiske Belgjæringer, at han medte Dig paa sin Vandring, at Du hædrede ham med din Hengivenhed! O! mindst havde jeg dog troet, det skulde falde i min Lod, at indvie dit Stov til Gravens Hvile, og lyse dens Fred over Dig! Dog — det veed jeg, saalangt hellere jeg i denne Stund havde ønsket, at dit Venneord havde lydet ved min Grav, saa hjært er det dog visseelig Dig, Du Elskelige, at Vennehaand opfylder Efterladtes sidste Pligt, viser Dig den sidste Tjeneste ved din Grav. Modtag den da, skøndt Haand og Hjerte neppe formaae at udføre den! Hvil sødt, du Stov, engang Bølig for den ædleste, elskeligste Aand, hvil sødt til Opstandelsens Morgen skal vække dig! Graven omhægne dig med sin Fred, du elskede Legeme, til du ved Basunens Røst skal fremgaae fornyet, forædlet, forskjønned; thi:

Af Jord est du kommen;

Til Jord skal du blive;

Men — af Jorden skal du igjen opstaae.

Amen i Jesu Navn!“

Efter Jordspaakastelsen blev følgende Vers affjunget af et Chor:

Grav, i din Favn vi Stovet nedsænke,

Aanden er frie; den jordiske Lænke

Hemmer ei længer dens himmelske Flugt.

Kransen vi bandt, Hensarne! skal falme;

Evig Dig grønnes Himmels Palme,

Moden Dig rækker Fortjenestens Frugt.

Fædrelandets Mænd vendte derpaa tilbage i stille Sorg og mangt et Si: var vædet af Taarer. Høitideligheden havde varet i 2½ Time; og Mange er: enige i, at de aldrig havde seet en større Sorgefest, og at den saamegetmere forhoiedes derved, at der saavel i Kirken som under Processionen og paa Kirkegaarden herskede en usædvanlig Sorg og stille Anstændighed.

Det Kongl. Norske Videnskabers Selskabs Sorgehøitid.

I Qvartalsmodet den 29de Juni 1832 besluttede det Kongl. Norske Videnskabers-Selskab, i Overensstemmelse med Statuternes § 25, ved en Sorgehøitid at hædre sin forhenværende Præsidis Niels Stockfleth Schulz's Minde Fredag Formiddag den 6te Juli. I Selskabets Forsamlingsaal, hvor den Afdødes Navn og Dødsdag med gyldne Bogstaver paa sort Grund var bekrandsset, hiin med Egeløv, denne med Granbar, og omhængte med Sorgeslor, holdt Selskabets Vicepræsæs Hr. Stiftsoverrets-Ræsesfor Horneman, da Selskabets Præsæs Hr. Stiftamtmand, Greve Trampe ved Sygdom og Forretninger hindredes fra at udføre dette Hverv, for en stor og vemodig bevæget Forsamling følgende Tale:

Høistærede Forsamling! En tung Skjæbne hviler over vort Selskab, der i den korte Tid af halvfjerde Aar har mistet tvende dets høistfortjente Formænd. Men ikke vort Selskab blot, men Fædrelandet beklager dybt Tabet af tvende dets gjæveste, herligste Mænd; Fædrelandet serger vemodigen over, at dets Christian Krohg, dets Niels Stockfleth Schulz saa tidligen segnede i Graven, i deres Manddoms Aar, i en Alder, det enda turde haabe i lang Tid at eie dem, at være Vidne til deres Arbeider og Bestræbelser for dets Hæder og Held, at nyde end flere Frugter af deres gavnlige Virksomhed og ædle Fædrelandsfind. Ja, Norges Tab er stort, meget stort, og det kan vanskeligt oprettes! Har det vel ret Mange af Mænd, der, som en Krohg, en Schulz ville blive det trofaste indtil Døden? Er der vel ret Mange mellem dets Borgere, der i den Grad som disse stræbe at opfylde deres Borgerpligter saavel i det private som i det offentlige Liv? Har Fædrelandet vel ret Mange af Embedsmænd, der med den Udholdenhed, den Nidkjerhed og Retfind, som disse, have virket og gavnet? Er der vel ret Mange af dets

Sønner, der, saaledes som en Krohg, en Schulz, kunne og ville arbejde for det paa dets Storthinge, nu ved med Indsigt og Skarpsind, at grandstke over Fædrenelandets vigtige Anliggender, og forelægge dets Nationalforsamlinger Arbejder, der ei alene have Krav paa Medborgeres fuldkomneste Bifald og Taknemmelighed, men endog tilvende sig Udlændingens Opmærksomhed paa vort Norge og paa hvad dets Sønner formaae; nu ved med Klarhed, Grundighed og sindig Frimodighed, under Storthingets Discussioner, at udvikle vanskelige Materier og at bevirke heldige Resultater af Debatterne? Begge disse Trøndelagens herligste Mænd nedlagde Wandringsstaven i dit Skjod, Christiania! og Trøndelagen takker Dig, det finder Trost i, at Du broderlig deler dets Sorg, at Du heitideligen, værdigen bevidnede din Hoiagtelse, din Kjerlighed for Mændene, da deres jordiske Levninger bragtes til deres Hvilested. Hvor beklageligt, at det ei er faldet i en heldigere Talers Lod, i vort Selskabs Navn, at tolke Medborgeres Følelser ved Tabet af vor Schulz, at vise hans sjeldne Værd, hans sande Fortjenester af Borgersamfundet. Fuldkommen veed jeg, hvorlidet det er mig givet at reise vor Schulz et saadant Minde, som det han, fra dette Sted, saa veltalende, som sandt, reiste den forudgangne ædle Krohg; men ere mine svage Sønner ei dertil, saa skal dog Sandhed ene lede mig, naar jeg vover at give en, vel kunstløs, men dog tro Skildring af Niels Stockfleth Schulz, som Menneske, som Embedsmand, som Storthingsmand.

Forsynet havde tildeelt Schulz sjeldne Landsgaver; han besad lys Forstand, skarp Dømmekraft, stærk Hukommelse, frugtbar Phantasi, og han lod ei disse herlige Gaver udnyttede, unyttede. Trange Ungdomskaar lægge ofte fast uovervindelige Hindringer for Unglingens Stræben paa Videnskabernes Bane, men Schulz's Flid og Lyst overvandt heldigen disse Hindringer. Allerede 17 Aar, da han begyndte at studere, bragte han det dog efter lidet over tvende Aar derhen, at han, fuldkommen forberedet,

Kunde dimitteres til Universitetet og 1799 med Hæder tage første Examen. Med samme Flid fortsatte han sine Studeringer og allerede 1802 tog han med lige Hæder theologisk Embedsexamen. Men Schulz troede ikke, at Studering kunde lægges tilside, fordi han havde Embedsexamen; nei; han indsaae, at hvo der ikke søger at arbejde fremad, snart gaaer tilbage; han indsaae, at de Kundskaber, der udfordres til hæderligen at kunne underkaste sig Embedsexamen, vel er Grundvolden til at kunne arbejde videre i Videnskabernes Rige, men og, at disse Kundskaber kun ere som Forgaarden til Videnskabernes Tempel; han indsaae, at ogsaa andre Lærdomsagre, end de, det egentlige Bredstudium nødvendigen udfordrer, ere nyttige, gavnlige. Han lagde sig derfor ogsaa efter de skønne Videnskaber og de levende Sprog; men hans Hovedstudium blev dog stedse i hans hele Liv hans kjæreste Beskæftigelse. Med disse Naturens Gaver, med denne Videnskabsligheds Aand forenede Schulz en elskværdig Beskedenhed, en levende Tolerance for Sandhed og Ret, en ædel Tænkemaade, der vandt ham Alles Hjerter, der tiltrak sig Alles Hoiagtelse, der gjor hans Minde kjært og uforglemmeligt. I de omme Forbindelser i Livet, vor Schulz indtraadte, viste ogsaa hans herlige Character sig i et hoist fordeeltigt Lys. Saaledes var han en saare retsaffælig Vgtemand; og Forsynet lod ham ogsaa finde en forstandig, ædel Vgtemage; gjensidig Kjærlighed og Vgtelse stiftede Forbindelsen, der med samme gjensidige Kjærlighed og omme Hengivenhed vedvarede i fire og tyve Aar, indtil Baandet løstes ved hans tidlige Bortgang, efterladende den sorgende Enke en kjær Erindring om svundne Tider, en kjær Erindring om fælles om Deeltagelse, Hengivenhed i Medgangs og Modgangs Dage, og Haabet, det trostefulde Haab om Gjenforening der, hvor ingen Adskillelse er. Deres Vgteskab blev ei velsignet med Affom, men derfor vare de ei berueløse; thi de toge til sig flere unge Beslægtede, pleiede og opdroge dem med samme Omsorg, som omme og retsindige Forældre det nogensinde formaae; og den Algode lod ogsaa vor Schulz opleve den Glæde, at see een af disse hæder-

ligen at betræde den samme Embedsvei som han selv. Men det var ikke blot i disse inderlige Forbindelser, som Egtefælle, som Huusfader, Schulz viste sit blide, deeltagende Hjerte. Hvad var han ikke som Ven! Skjont og sandt udtrykker sig en ædel Digter i sit Sorgeqvad om vor Schulz:

- „Venfkab viet var hans fromme Barm;
 „Hellig var ham Vennens Fryd og Smerte;
 „Trofast deelte han dem stedse varm,
 „Med et aldrig udtømt Broderhjerte.“

Ja, jeg veed hvad de brave Mænd, baade i og udenfor denne Forsamling, som Schulz tilfagde sit Venfkab, ville svare, med Sandhed svare, naar jeg spørger: have de vel havt en oprigtigere Ven, Ordet taget i dets strengeste, adleste Betydning, end ham? Regne de det ikke hoit blandt de gode Ting, Skjæbnen maatte have tildeelt dem, at den lod dem kjende ham, at han gav dem sit Venfkab? Var han ikke en deeltagende Ven i Medgang? Gav Nogen mere oplivende, sandere Trost, naar de i Modgangs Dage aabnede deres Kummer for ham? Vilde de vel ikke altid med Glæde erindre de lærerige, behagelige Samtaler, de have havt med ham? Følte de dem ikke altid bestyrkede i gode Forsætters Udførelse, følte de dem ikke kraftig opmuntrede til det Gode, naar de havde hert hans blide, venlige Alvorsord?

Hvilket religiøst Sind besjelede ikke vor Schulz! hvilken dyb Sands for det, der forædler og beroliger Mennesket, udtrykte sig ei i hans hele Færd! hvilken urokkelig Tillid til den himmelske Fader viste han ikke! Han var inderlig forvisset om at Gud ei forlader dem, der holde sig nær til ham; han var fast overtydet om, at alle Tilfækkelser her i Verden, baade de der synes os gode, og de der synes os bittere, komme herovenfra; at Gud gjør Alt til vort sande Vel. Med hvilken Ydmyghed og Tak til Gud modtog han ikke Livets Goder! med hvilken Resignation og Tillid til Gud var han ikke Modgangs Dage! hvilken Taalmod viste han ikke i hans sidste langvarige Sygdom, der endtes med en blid og rolig Dvergang til det bedre Liv!

Denne varme Følelse for Livets helligste Sag, denne dybe Agtelse for Religionens Sandheder var det der bestemte vor Schulz's Virkefreds her i Livet, der bestemte ham til Religionslærer; vor Schulz søgte ikke geistligt Embede for Levebrodets Skyld; nei, han søgte Brodet for Embedets Skyld. Han blev Religionslærer fordi han, efter den alvorligste Selvprøvelse, fandt sig kaldet og stillet til med Frugt at virke til Guds Riges Udbredelse, til sand Gudfrygtigheds, til sand Oplysning's Fremme. Han bad visse i sit hele Liv inderlig til Gud om Wiisdom og Indsigt, om Mod og Kraft til værdigen at fore sit Embede; han skuede grant, hvad det har at betyde at være Religionslærer; han indsaae klart, han følte inderligt, hvad der horer til at være en værdig Lærer i den Religion, der er bygget paa Tro, Haab og Kjerlighed, hvad der udfordres, for værdigen at forkynde Religionens høie Sandheder og at vise Menneskens den Wei, de have at vandre, for at vorde Gud velbehagelige, at indprente Kjerlighed til Dyden og Afstye for Lasten. Han kjendte fuldkommen hvad der paaligger den Geistlige med Hensyn til Ungdommens Underviisning; han vidste hvor magtpaaliggende det er, at de Unge ikke blot erhverve de Kundskaber og Færdigheder, der kunne gjøre dem til nyttige Medlemmer i Samfundet, men fornemmelig, at de indprentes de Grundsætninger, undervises i de Lærdomme, der kunne danne dem til ædle, retskafne Mennesker. Han kjendte fuldkommen de Pligter, der paaligge Præsten med Hensyn til Fattiges Forsørgelse; han kjendte, og han vogtede sig for den Klippe, der er saa vanskelig at undvige: paa den ene Side ikke at lade den virkelige, den værdige Trængende i Nød, og paa den anden Side ei heller at lade den Døve, den Lastefulde nyde Godt af en Understøttelse, han er uærdig til. Vi vide Alle, at vor Schulz samvittighedsfuld, med utrættelig Flid forberedte sig til hvert hans Foredrag i Herrens Tempel; og hans Flid var ei spildt. Endskjøndt han ikke havde et stærkt Bryst eller et let Organ, hortes han stedse med stor Opmærksomhed og til stor Opbyggelse; hans Tale kom fra Hjertet og gik

til Hjerterne. Vi tør med Grund haabe, at ret Mange, efterat have hørt ham, forlode Tæmplet bedre end før, med fromme Forsætter, med større Kjerlighed til deres Medmennesker, med bestyrket Haab til Gud og hans Barmhertighed. Disse Folelser vare ei blot flygtige og igjen hastigen udslættede; vi tør haabe, at Mange stedse i taknemmelige Hjerter bevare Indtrykket af de Religionens Sandheder, af de hjertelige Formaninger til det Gode, af de levende Advarsler mod det Onde, de skyldte denne deres Lærer og Ven. Men det er ikke blot hos sin egentlige Menighed Schulz formedelst sine Prædikener vil blive i kjær Erindring; Almeenheden har i den trykte Samling af hans Prædikener Anledning til at søge Trost, Opmuntring og Veiledning i de Ting, som bør ligge Alle nærmest paa Hjertet; og ikke den nærværende Slægt alene vil ved hans Taler stemmes til alvorlige Betragtninger, til gudeligt Sind. De Mange, som Schulz forberedte til den saa høistvigtige Confirmation, kunne bevidne hvor noiagtigt og tydeligt han udviklede for dem vor christelige Troes Sandheder, hvor hjerteligt og indtagende han viste dem Dyden, hvor alvorligt og indlysende han sildrede dem Lastens Afstyrelighed; og vi tør sikkerligen haabe at ret Mange af dem i hele Livet kjærligen ville erindre deres Ungdoms Lærer og Ven, erindre, at naar de følge hans Raad og Formaninger, ville de altid bevare en god Samvittigheds Fred, hvad der end tilskiffes dem her i Verden. Schulz virkede ogsaa ved andre Leiligheder kraftigen for Ungdommens Underviisning. Saaledes blev han i Aaret 1810 Meddirecteur for vor Byes borgerlige Realskole, og det var han over 6 Aar; hans Erfaring og Indsigt i Underviisningsvæsenet skyldes det for en væsentlig Deel, at dette vigtige Institut blev saaledes organiseret og indrettet, at det siden med Rette erkjendes for en af de fortrinligste Indretninger af det Slags her i Landet; blandt Andet var det især han, der medvirkede til at Underviisningen fordeeltes i flere Classer, at Lærernes Løn bestemtes i Forhold til den Tid, de anvendte i Skolens Tjeneste, at de underkastedes den Control, der kunde forviise om, at Un-

derviisningen med god Orden besørget. Da, ved en mindre duelig Lærers Afgang, Anledning ei havde til at besørge Underviisningen i det engelske Sprog i Skolens øverste Drengeskole, underviste han selv, uden al Godtgjørelse, i 2 Aar Glasen 5 Timer ugentlig i dette Sprog, hvori han, som bekendt, besad ualmindelig Styrke. Ligesaa var han i mange Aar Med-directeur for vor Byes Søndagskole, og arbejdede for at de Unge der kunde indhente det, der i en tidligere Alder var forsvundet, og at de kunde erhverve de Kundskaber, der ere nødvendige for Alle.

At vor Schulz tog virksom Deel i vor Byes Fattigvæsens-Commissions Forhandlinger, at han ogsaa der altid gav Bevise paa hans grundige Indsigter, hans redelige Villie, naar Betænkninger i indviklede Tilfælde skulde afgives, naar vanskelige Sager skulde overveies og rebes, naar vigtige Planer skulde udtænkes og udføres; dette er vel usfordent at gjere opmærksom paa. Sikkerlig ville Alle, der enten der eller i andre Directioner, Committeeer og lignende Forholde have været hans Medarbejdere, give mine Ord fuldkommen Bifald, naar jeg yttre: at man vanskeligt kan tænke sig Noget, man hellere kunde ønske sig til Medarbejder end vor Schulz; han satte sig altid med største Flid ind i enhver Sag; han hidrog altid ved sine grundige Indsigter væsentlig til at Sagerne bleve noie droftede og beslufte; han meddeelte altid beredvillig sin Mening, og deeltog ufortroden i hvert Arbejdes Afgjørelse eller Udførelse; — men denne ædle, humane Mand misgjendte aldrig sine Medarbejdere; han søgte aldrig at imponere ved sine Talenter og Indsigter; han værdisatte altid Andres Meninger velvillig Opmærksomhed; han var langt ophøiet over forføngeligt Rethaverie; han var altid villig til at modificere, at forandre sin Mening, naar han fandt sig overbevist om at Andres modsatte Anskuelser vare grundede. Schulz deelte i mange Aar med tvende værdige Colleger *) Arbejdet i den specielle In-

*) Først med afdøde Pastor Krag, siden med Hr. Stiftsprovst Kaurin.

specification for de Fattiges Understøttelse; kun de, der kjende Detaillen af denne Forretning, kunne bedømme hvor meifommelig den er; men Alle vide og erkjende, at Schulz samvittighedsfuld gjorde sig bekjendt med de Fattiges Kaar og Stilling, at han med Blidhed og Kjærlighed kom de Trængende imøde, at han omt søgte at afhjælpe deres Nød; men han vilde tillige, at kun den Værdige skulde nyde en Understøttelse, der retfærdigen alene tilkommer dem, der ei kunne hjælpe sig selv, der ei ved Dovenskab og anden slet Opførsel ere selv Aarsag i deres Armod. At en saadan Mand maatte hoiagtes af Enhver, at en saadan Religionslærer maatte heiligen elskes af sin Menighed, var naturligt; visse vil vor Schulz's Navn stedse bevares i dyrebare Erindring af den Menighed, for hvis timelige og evige Vel han i en lang Række af Aar nidkjær arbejdede. Schulz var, som bekjendt, hoiagtet af Embedsbrodre allevegne i Landet; de ansaae ham som en saare udmærket Mand blandt dem, de bevidnede ham ved mange Leiligheder deres Hoiagtelse og Hengivenhed. Og deri havde de Ret; thi han var et lysende Exempel paa hvad den christelige Folkelærer kan udrette, hvad han er, naar han, som Schulz, ei alene besidder sand Lærdom, men og nærer dyb Verbodighed for sit vigtige Embede, naar han, som Schulz, redeligen bestræber sig for at opfylde sit Kalds Pligter, naar han, som Schulz, ogsaa i det private Liv og i Gjæringen bestræber sig for at vise Sandheden, Virkningen af den Lære, han forkynnder. Men ikke i vort Land alene var Schulz erkjendt for en sjelden og udmærket Religionslærer, men og i Udlandet; jeg tillader mig kun at anføre eet, men og fuldgjældigt, Beviis herpaa: en af Danmarks meest fortjente Geistlige, Hr. Confessionarius Mynster, tilkjendegav i en Skrivelse, hvormed han for nogle Aar siden beærede vort Selskab, at han længe har æret Schulz som en af hans Stands værdigste Medlemmer.

Som Medlem og Embedsmand i vort Selskab, først som dets Secretair, siden som Vicepræsæs og tilsidst som Præsæs arbejdede Schulz med uførtroden Flid, og søgte at fremme Foretagender, der vare gavnlige for Landet,

hæderlige for Selskabet. Her er ei Tid og Leilighed til nærmere at udvikle hans Fortjenester af vort Selskab; men jeg har det Haab, at en Mand, som jeg veed er Arbeidet voren, i sin Tid vil give en Udfigt over Selskabets Virksomhed i de sidste tre til fire Decennier; og i denne vil vor Schulz's Bestræbelser og Arbeider i Selskabets Anliggender blive viste og paaskjønnede. Smidlertid er det Alle endnu i frisk Minde, at han ofte, ved heitidelige Leiligheder, paa dette Sted, med sin sædvanlige Frimodighed og Bølsalenhed omhandlede Fædrenelandets vigtige Anliggender.

At en Mand, der besad saa fortrinlige Talenter, en saa fast Retfærdigfølelse som Schulz, maatte være en gavnlig, en udmærket Nationalrepræsentant, deri ville vist Alle være enige. Saalænge det erkjendes, at noiagtig Kundskab om vort Lands Forholde, dets Indretninger og dets Beskaffenhed: at Indsigt og Skarpsind til grundigen at gennemtænke, med Klarhed at udvikle, med Upartisshed at bedømme Forslage, der fremsættes: at den faste Villie kun at have Fædrenelandets Vre og Vel for Øie: at den faste, redelige Villie, der fjerner al Tanke om at ville befordre egne private Hensigter og Fordele, ere Egenstaber, der gjøre Nationalrepræsentanten til en for Landet gavnlig Mand; saalænge det erkjendes, at Evne til at kunne virke for Landets Vel; uroffkelig Villie til at ville det; at Evne til ei alene skriftligen klart og grundigt at fremsætte sin Mening, men og til under de mundtlige Discussioner med Orden og Klarhed at udvikle Materien, med Grundighed og Sindighed at mode og besvare Indvendinger og modsatte Anskuelser, er Noget, som Fædrenelandets Ven maa ønske Nationalrepræsentanten at besidde; — saalænge, siger jeg, vil vor Schulz, hans Navn og hans Færd som Storthingsmand blive i taknemmelig, uforglemmelig Erindring. De trykte Storthingsforhandlinger vise hvilken virksom, talentfuld, retsindig Storthingsmand han var; de Mænd, der i Storthingenes Committeeer arbejdede med ham, kunne vidne om hans utrættelige Arbeidsomhed, om hans Skarpsind i at fatte hvorpaa det i enhver Sag egentlig kom an, og at stille det væsent-

lige fra det Uvæsentlige; de, der have havt Anledning til at høre ham tale fra Storthingsbanken, ville erindre den Grundighed, hvormed han fremsatte sine Meninger, den Varme, hvormed han talte for Sandhed og Ret; de ville erindre, at han vel krydrede sin Tale med attist Salt, men aldrig tillod sig saarende personlige Hentydninger. Schulz undlod aldrig, naar han troede at Tilkjendegivelse af hans Mening kunde bidrage til Sagens rette Oplysning og Afgjorelse, at yttre denne, hvis Dasser og Hensigter end derved maatte forfeiles. Han talede ligesaa varmt for Kongens Rettigheder som for Folkets Rettigheder; men han beilede ligesaa lidet til Fyrstegunst som til Folkegunst; for ham var det altid det hoieste Maal, at arbejde, at tale for det, der efter hans Overbeviisning var Sandhed, var Ret. Han handlede altid efter denne Grundsaetning, han valkede ikke, udsatte han sig end derved for, enten at tabe, eller ei at vinde Nogens — det vare sig Heies eller Laves — Bifald. Maaskee Schulz af Nogle ansaaes at være for streng, naar han ved Regjeringsprotocollernes Grandfkning fandt, og frimodigen, redeligen gjorde opmaerkksom paa, at Et og Andet burde have været anderledes; maaskee igjen Andre ved andre Leiligheder ei fandt ham streng nok; — men saadanne Betragtninger, Frygt for saadanne Mistydninger, virkede ikke paa ham; han vidste, at ikke Alle kunne være enige i Alt; han erkjendte villigen, at han, som Andre, kunde feile i sin Anskuelse; men han holdt tillige fast paa, at det er hellig Pligt for en retskaffen Mand, altid at handle og tale saaledes, som hans Samvittighed, hans Overbeviisning tilliger ham at være sandt og ret. Hans Færd var sig stedse liig, lige frimodig, lige sandhedselskende, lige fædrenelandsk under alle de Storthinge, han bivaanede fra det første overordentlige Storthing i 1814 til det i 1828. Paa det første overordentlige Storthing var han blandt de fædrenelandske Mand, der indsaae Landets virkelige Stilling, at denne vel var critisk, da Europas Magter syntes at ville opofre vort Fædreneland, at vore Kræfter vel vare svage, ikke heldigen ledede og anvendte, men som tillige rettelig

indsaae, at end var ikke Mod og ægte Fædrenelandskjerlighed forsvundet af vore Dale og blandt vore Fjelde, at end var vor Stilling saadan, at Norge ei var nedtvungen til at underkaste sig hvilket som helst Vilkaar, og at man ikke behøvede at mistvivle, dersom Landets Vre og Vel skulde kræve fortsat Kamp. Men naar hæderlige Betingelser, der sikrede Fædrenelandet dets Selvstændighed og Frihed, tilbødes; naar en Forening med et agtværdigt Rabosolk kunde stiftes, der, bygget paa gjensidig Agtelse og paa Erkjendelse af lige Rettigheder, kunde blive til Gavn og Hæder for begge Folk, da erkjendte ogsaa Schulz det for Pligt mod Fædrenelandet, at give sin Stemme til en saadan Forening. Paa de følgende Storthinge var det hans ivrigste Bestræbelse, det hvorover den dybtstuenende Grandsker med det skarpe Blik især vaagebe, at Intet, der paa nogen Maade kunde lede til mindre streng Sagtagelse af Constitutionen og dens Aand, maatte gaae ubemærket, upaataalt hen. Altid da, som ellers, fremlyste hans Retssind, Frimodighed, Indsigt, og selv naar det maaskee enkelte Gange turde være Tilfældet, at hans Anskuelser ei burde tillægges ubetinget Bisald, vil enhver Upartist gjenfinde den klare Fremstillingsgave, den redelige Villie, der udmærkede hvert hans Arbeide; saaledes vil hans Betænkning og Votum, i Anledning af den paa Storthinget i 1828 istandbragte Ansvarlighedslov, af Alle altid erkjendes som et nyt Beviis paa Mandens Talenter og dybe, redelige Forskninger i vor Forfatnings Væsen. Det var mit Dusse som min Pligt at give Dplysning om de vigtigste Arbeider, Schulz har udført paa vore Storthinge; men om jeg end besad den fornødne Indsigt dertil, som jeg ikke har, vilde saadant dog være vanskeligt, da Storthingscommitteernes Arbeider i Almindelighed ere Productet af fælles Anstrængelser, og det er derfor ikke let at paavise den Deel enhver især af en Committees Medlemmer har i Arbeidet, naar man ei er i Besiddelse af Committeeernes Protocoller. Det være mig dog tilladt at nævne, blandt de mange, nogle Sager, i hvis Behandling og Afgjørelse vor Schulz havde en vigtig, væsentlig Deel: han tog virksom Deel

i Arbeidet med Istandbringelsen af Loven, indeholdende Fundats for Universitetet i 1824, og mere end een vigtig Bestemmelse i denne Lov skyldes hans Bemærkninger; i Forening med den uforglemmelige Hædersmand Ingelbrigt Knudsen udarbejdede han under Storthinget 1824 den ypperlige Indstilling om den saakaldte Smaalehnste Sag; han havde den største og væsentligste Deel i den lyse og klare, den frimodige og om oplyst Fædrelandsindvinnende Indstilling, under Storthinget i 1827, om den indviklede, fatale Bodviste Sag. Det var vistnok et vigtigt, hæderligt Kald, af Medborgere at betroes, at virke og handle for Fædrelandet paa Storthingene; men det bør ogsaa erindres, at naar Hvervet rygtedes, saaledes som Schulz det i sjelden Grad gjorde, var det anstrængende, forbunden med megen Møie, krævede mange vaagne Nætter; og Nutid som Eftertid vil med Deeltagelse erindre, at Schulz, ved sin utrættelige Arbeidsomhed der, sandsynligen paadrog sig den Svækkelse, den Sygdom, der allerede i Manddomsalderen lagde ham i Graven. Schulz nød stedse udmærket Hoiagtelse paa vore Storthinge, han valgtes altid til Medlem i de vigtigste Committeeer, saavel i de gjennem Valgcommitteeerne som i de af Thingene selv umiddelbar besatte; og Nationens Repræsentanter lyttede altid med Opmærksomhed og Velvillie til hans Tale. Han var bestandig en af vor Byes Valgmænd, og han blev udkaaret til Repræsentant ved alle Storthinge; tvende Gange modtog han ikke Valget, hvortil Grundloven hjemlede ham Ret; men det er tillige ikke ubekjendt, idetmindste ikke for dem, han skjønkede sin Fortrolighed, at vægtige, fuldgylbdige Grunde bevægede ham dertil.

Schulz endte sin Bane i samme Stilling, i samme Embede — et residierende Capellanie — som han i tre og tyve Aar havde beklædt. Men hvoraf kom det, vil man spørge, at han ei befordredes til et større Embede, da Statsstyrelsen dog ofte forfremmer fortjente Mænd? Jeg veed ikke Grunden, men jeg bør ikke troe, at denne laae i mangsende retfærdig Erkjendelse af Mandens fuldkomne Værdighed dertil. Ikke vil jeg hermed have antydnet, Det tgl. norske Vidssk. Skr. i det 19de Aarh. 3. B. 1. S.

at Schulz var misfornøiet med sin Embedsstilling; nei, det var han ikke, og han vilde vistnok ligesaa ugjerne have forladt den ham saa kjære Menighed, som denne vilde have mistet ham.

Endt er vor Schulz's daadfulde Liv; hans lyse, herlige Aand er gaaet over til det hoiere Liv; der vil han i et klarere Lys gjennemskue de store Sandheder, han her grundede paa og saa hjertelig tilegnede sig; hist i det hoiere Livs lyse Egne nyder han Lønnen for hans dydige Wandel og for hans gavnrige Birken her paa Jorden; — men enhver Fædrenelands Ven græder ved hans Grav, og beder til Alles Fader: Lad Norge aldrig mangle Mand som Niels Stockfleth Schulz!“

Før og efter Talen udførtes af den musikalske Forening, som dertil velvilligen havde tilbudet sin Bistand, følgende af Uksesfor Schwach forfattede Chore:

Før Talem.

Her hvor Han, hvis lyse Bane,
 Viet Bids og Sandheds Fane,
 Aft, for tidlig Maalet fandt,
 Virked' tro med nidkjer Stræben,
 Medens Hjertets Kæft fra Læben
 Kjærlighed og Agt ham vandt.

Her i Hallen vil vi møde,
 Medens Barmens Bunder bløde
 Ved det smertelige Savn;
 Her vil Sorgen Krandsen binde
 Om den Hedenfarnes Minde,
 Om hans dyrebare Navn.

Aldrig meer hans Stemme falder
 Os til disse Vidstabs Haller,
 Ei til Templets Helligdom;
 Aldrig, aldrig meer fra Thinge
 Skal hans Normandstale klinge
 Norges Fjeld' og Dale om.

Aldrig mere Trosteraanden,
 Aldrig mere Vennehaanden
 Kraft af ham modtage vi;
 Nanden gif til Himmelfreden,
 Men dens lyse Færd herveden
 Den er endt, den er forbi.

Efter Talen.

Dog! den Edles Navn ei døer,
 Ingen Undergang det taaler;
 I forheiet Skjønhed straalere
 Det igjennem Sorgens Sler.

Smykt med Borger-Egekrands,
 Vædt med Graad af vore Sorger,
 Navnet af den ædle Borger
 Straale skal i varig Glænds.

Schulz er død; men Saga mærker
 I sin Bog med evig Skrift
 Hver hans ædle Vandels Verker,
 Hver hans herlige Bedrift.

Schulz er død; men Norge glemmer
 Ei sin Yndlings dybe Savn;
 Venstrib græder, men det glemmer
 Uudslætteligt hans Navn.

For Høitiden gaves, under Minuttskud fra et paa Havnen liggende Fartoi, Sørgemusik af Artilleriets og Infanteriets Musikcorpsfer; og Høitiden sluttedes med en Kanonsalve fra samme Fartoi.

† † †

Niels Stockfleth Schulz.

Hans Værd forkynder Sags høie Røst;
 Hans Gravskriod er et Suf fra Norges Bryst,
 Der raabte nys saa bønligt til det Høie —
 Nu brænder Taaren i hver Normands Die.
 Broder Knudson.

Gamle Moder! elskte Fædreland!
 Da jeg horer Sufket fra dit Hjerte,
 Skuer Perlen paa dit Dies Rand,
 Fatter Dybden af din Bundes Smerte.

Atter har Du tabt en ædel Son,
 — D! naar vil Du vel dit Tab forvinde? —
 Tabt en Son, hvis hele Færd var skjon,
 Skjon, saa Avind selv ei Plet skal finde.

Varm og nidkjær i sit høie Kalb
 Trostens Ord med Svadas Røst han lærte;
 Og i andagtsfyldte Tempelhal
 Strommed' Andens Lys fra rene Hjerte.

Lys og Sandhed var hans Vandring's Maal,
 Af, for tidlig svigted' Grandstereoiet;
 Men han bar det tunge Savn med Taal,
 Anden over Stovets Dval ophoiet.

Venskab viet var hans fromme Varm,
 Hellig var ham Vennens Fryd og Smerte;
 Trofast deelte han dem stedse varm,
 Med et aldrig udtømt Broderhjerte.

Ingen Søn bær elste Faders Navn,
 D! men Mange nævne ham dog Fader;
 Bittert er i mangen Varm det Savn,
 Faderlige Hjælper efterlader.

Nidaros! Saa har Du seet hans Færd;
 Af hans Gravhøi kan Du ikke pryde.
 D! men Du skal vidne om hans Værd,
 Og dit Ord skal over Fjeldet lyde.

Svæge skal det Hende, som saa tro
 Fulgte ham igjennem mangen Noie,
 Hegned' om hans sidste Dages No,
 Luffed' ømt den Elstes brystne Die.

Norge! Dg for Dig hans hele Sjel
 Flammede med hellig Borgerlue;
 Du har seet ham virke for dit Held,
 Dg har jublet ved det stolte Skue.

Du har hørt ham mangen skysuld Dag
 Mellem dine kaarne Mænd paa Thinge,
 Hørt hans Ord for Rets og Friheds Sag
 Modigt, sandt og seirende at klinge.

Dybt i Stammen af dit Frihedstræ
 Vil Du Navnet af dets Kæmpe grave;
 Dg dets Blade skjenke vil sit Læe
 Kampens Hoi i tausé Dødningshave.

Græd kun Moder, for en saadan Son,
 Græd kun Hver, der tor ham nævne Broder;
 Sønnens Færd har ingen bedre Lon,
 D, end Taaren af en saadan Moder.

C. N. Schwach.

† † †

Niels Stockfleth Schults.

„Palmens Engel! græd ved Gravens Rand!
 Du har ingen Kjemper meer som han.“

C. N. Schwach.

Mit Fædreland! du Heltes Bugge!
 Du Kraftens Hjem! Mit elskte Nord!
 Lad bittere Taare Diet bugge:
 En trofast Son til Hjemmet foer.

Et Bemødsfulk fra Fjeldet lyder —
 Dybt, dybt i Normands rerte Bryst;
 Fjhd, Laare! kun, thi Norge byder
 Farvel sin elskte Sen, sin Lyst.

Du Gran paa Fjeldets høie Tinde!
 Du Birk med Kronen vaarlign grøn!
 Suus vemødsfuldt, mens sagte Vinde
 Bevæge sedt din Bladtop skjon.
 Du Dug paa Blomsterkalke spæde!
 — Et Billede af Normands Graad —
 Du blidligt Sarcophagen væde,
 Et Takkeoffer for hans Daad.

Hvert Ord hans høie Sjel udtalte,
 Med mandig Kraft, i Storthingsal,
 Forlængst det høie Saga malte
 Med Runer skjont i Frihedshal.
 Der staaer det end. Ei Seclers Vinge,
 Ei Rid, ei Avind rokke det;
 Thi steds hans Færd paa Norges Thinge
 Var Præg af Sandhed, Dyd og Ret.

Du Palme hoi i Kraftens Norden!
 Du Frihedstræ i Klippesavn!
 Voi sergende din Top mod Jorden:
 Dybt føler du det tunge Savn. —
 Dog see — fra Evighedens Bue,
 I himmelsk Glands fra Kraftens Aand,
 Vor Krohg, vor Knuds søn ned mon stue,
 Og Schulz de række Broderhaand.

Han er ei død! — Mens Fjelde hoie
 End stande djævt paa Nordhavs Kyst,
 Til Fædrelandet skal hans Die
 Nedskue mildt, med himmelsk Lyst. —
 Glad Norges Seg sin Krone yder
 Til Hæderskrandsen paa hans Grav;
 Forynget Blad hvert Aar den slyder:
 Hans Minde trodser Tidens Hav.

I Skjalde trindt i Norges Dale,
 Som dybt mon føle Borgerværd,
 D griber Harpen, lad den male
 Med hellig Kraft hans hoie Færd! —
 I yngre Slægter! Lad hans Minde
 Gjentone dybt i Eders Bryst!
 Hans hoie Meed det var: at vinde
 Sit Norge Held ved Sandheds Røst. —

N. M. Kalholm.

